

SYSTEM OCHRONY PRAWNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

1. Postępowania sporne

- Skargi przeciwko państwu członkowskiemu z tytułu uchybienia zobowiązaniom
- Skarga o stwierdzenie nieważności aktu prawnego Unii
- Skarga na bezczynność Unii
- Skarga odszkodowawcza przeciwko Unii

2. Postępowania niesporne

- Postępowanie prejudycjalne
- Postępowanie w sprawie opinii o zgodności przewidywanej umowy międzynarodowej z Traktatami

BRAK WŁAŚCIWOŚCI TS UE

TSUE nie jest właściwy w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i aktów wydanych w jej ramach, za wyjątkiem:

- **procedur i kompetencji instytucji w celu zagwarantowania aby realizacja WPZiB nie naruszała procedur i kompetencji przewidzianych w TFUE i odwrotnie**
- **legalności decyzji przewidujących środki ograniczające wobec osób fizycznych lub prawnych** przyjętych przez Radę na podstawie postanowień szczególnych WPZiB

BRAK WŁAŚCIWOŚCI TS UE

TSUE nie może orzekać w sprawach

- **Ważności lub proporcjonalności działań policji** lub innych organów ścigania w państwie członkowskim
- **Wykonywania** przez państwa członkowskie **obowiązków** dotyczących **utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa**

POSTĘPOWANIE PRZED TRYBUNAŁEM

I. PROCEDURA PISEMNA

II. PROCEDURA USTNA

Zasada wedle której **strony nie mogą strony nie mogą występować z nowymi żądaniem w trakcie postępowania, chyba że podstawą są okoliczności faktyczne lub prawne ujawnione dopiero w trakcie postępowania przed Trybunałem**

PROCEDURA PISEMNA

PROCEDURA USTNA

Oznaczanie orzeczeń TS UE:

- C – Trybunał Sprawiedliwości
- T – Sąd
- F- Sąd ds. Służby publicznej

JURYSDYKCJA

1. **Jurysdykcja administracyjna** – sprawy wnoszone przez państwa członkowskie, instytucje UE, EBC:

- Art. 263 TFUE – skarga o stwierdzenie nieważności aktu UE
- Art. 265 TFUE – skarga na bezczynność instytucji UE
- Art. 268 w związku z art. 340 TFUE – skargi odszkodowawcze przeciwko UE

JURYSDYKCJA

2. **Jurysdykcja kontrolna** – w zakresie sporów o niewywiązywanie się ze zobowiązań wynikających z:

- Art. 258 TFUE – spory pomiędzy państwami a Komisją o niewywiązywanie się ze zobowiązań
- Art. 259 TFUE – spory pomiędzy państwami o niewywiązywanie się ze zobowiązań
- Art. 272 TFUE – klauzula arbitrażowa
- Art. 273 TFUE – klauzula sądowa

JURYSDYKCJA

3. **Jurysdykcja niesporna** – w zakresie

- Art. 218 TFUE – zgodność umowy międzynarodowej
- Art. 267 TFUE – orzeczenia wstępne

4. **Jurysdykcja odwoławcza:**

- Orzeczenia Izby Sądowej
- Orzeczenia wstępne Sądu

**SKARGI PRZECIWKO PAŃSTWU
CZŁONKOWSKIEMU Z TYTUŁU
UCHYBIENIA ZOBOWIĄZANIOM**

NARUSZENIE z art. 258

DZIAŁANIE- np. wprowadzenie do systemu krajowego pewnych procedur administracyjnych wpływających na ograniczenie importu towarów, a przez to naruszających art. 34 TFUE

ZANIECHANIE – np. brak implementacji lub niepełna implementacja dyrektyw

Rodzaje naruszeń

1. **Brak implementacji lub niepełna implementacja dyrektywy**
2. **Niestosowanie lub powielanie przepisów rozporządzenia w prawie krajowym** (zaprzeczenie unijnego pochodzenia danej regulacji)
3. **Niezastosowanie się do decyzji Komisji** np. w przypadku nakazu zwrotu pomocy publicznej
4. **Brak stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych**
5. **Zawieranie umów międzynarodowych naruszających prawo UE**
6. **Gdy sąd krajowy celowo ignoruje lub lekceważy prawo UE**
7. **Konieczność informowania Komisji o środkach, poprzez które jest wprowadzane i stosowane w prawie krajowym prawo UE**

Państwa **nie mogą powoływać** się na :

- Interesy narodowe
- Praktykę
- Zwyczaj wewnętrzny

dla usprawiedliwienia niewykonywania prawa UE lub jednostronnego wycofania się z przestrzegania swobodnie przyjętych zobowiązań.

Odpowiedzialność państwa powstaje bez względu na to, który z urzędów państwa działał lub zaniechał działania będącego naruszeniem zobowiązań traktatowych.

Przesłanki uchylające odpowiedzialność państwa

1. Siła wyższa — działanie nieprzewidywalnego, niezależnego od woli państwa i jego instytucji — oceniane zgodnie z zasadą proporcjonalności
2. Porządek publiczny, moralność publiczna oraz bezpieczeństwo publiczne- z zastrzeżeniem zakazu dyskryminacji
3. Domaganie się zbadania legalności aktu prawnego, którego dotyczyło naruszenie ze strony państwa członkowskiego

PROCEDURA

	ART. 258 TFUE	ART. 259 TFUE
Pozwany Legitymacja bierna	PAŃSTWO	PAŃSTWO
Pozywający Legitymacja czynna	KOMISJA	PAŃSTWO

PROCEDURA

1. Art. 258 TFUE – kontrola Komisji

- Na podstawie własnej, swobodnej oceny, po przeprowadzonym badaniu
- Na skutek złożenia skargi przez osobę fizyczną lub prawną
 - na podstawie zwykłego pisma lub specjalnego formularza
 - skarżący nie musi udowadniać swojego interesu prawnego

2. Art. 259 TFUE – skarga państwa członkowskiego

PROCEDURA

1. Nieformalne postępowanie wyjaśniające
2. Formalne postępowanie wyjaśniające
3. Postępowanie sądowe

WYROK

ORZECZENIE MERYTORYCZNE – Trybunał uznaje państwo członkowskie winny naruszenia zobowiązań – orzeczenie o charakterze deklaratoryjnym

Opiera się na stwierdzeniu zgodności lub sprzeczności aktu prawa krajowego z prawem UE, natomiast zagadnienie legalności czy ważności danego aktu pozostawia sądom krajowym

ORZECZENIE PROCEDURALNE - skarga nie spełnia wymogów formalnych (np. nie zawiera wystarczających informacji) – skutkuje odrzuceniem skargi

Kontrola nad wykonaniem orzeczenia

Pomimo iż w orzeczeniu nie ma przewidzianego **terminu** w jakim państwo powinno je wykonać, uznaje się, że **państwo powinno wszcząć wszelkie środki w celu zaprzestania naruszenia prawa UE i zrealizować je jak najszybciej**

Jeśli tego nie uczyni → wszczęcie kolejnego postępowania w zakresie nałożenia:

1. **Ryczałtu** (*lump sum*) – naliczany za niepowstrzymanie uchybienia
2. **Okresowej kary pieniężnej** (*penalty sum*) – naliczany za każdy dzień zwłoki następujący po wydaniu wyroku

SKARGA O STWIERDZENIE NIEWAŻNOSCI

AKTY PODLEGAJACE ZASKARŻENIU

1. Akty ustawodawcze
2. Akty Rady, Komisji i EBC „inne niż zalecenia i opinie”
3. Akty Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, organów lub jednostek organizacyjnych UE „zmierzające do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich”

Nie podlegają kontroli legalności min:.

1. Akty prawa pierwotnego – Traktaty + akty zmieniające akty prawa pochodnego wskutek akcesji nowych członków
2. Inne akty państw członkowskich (gdy nie zawierają stanowiska instytucji UE)
3. Akty wewnętrzne organu UE (nawet gdy pośrednio naruszają interesy faktyczne skarżącego, ale pozbawione są jakichkolwiek skutków prawnych dla podmiotów znajdujących się poza systemem danego pozwanego)
4. Porozumienia między organami, które nie wywołują skutków prawnych

STRONY POSTĘPOWANIA

POZWANY — podmiot, który wydał akt (PE, Komisja, Rada Europejska, EBC lub inny organ lub jednostka organizacyjna)

POZYWAJĄCY —

1. Podmioty uprzywilejowane (państwa członkowskie, Rada, Komisja oraz PE)
2. Podmioty półuprzywilejowane (EBC, KR, TO)
3. Podmioty nieuprzywilejowane (osoby fizyczne lub prawne)

Podmioty uprzywilejowane

- Mogą zaskarżyc każdy akt prawny, który podlega kontroli legalności
- Nie muszą wykazywać, że zaskarżony akt ma jakikolwiek wpływ na ich pozycję prawną

Podmioty półuprzywilejowane

- Mogą złożyć skargę na każdy akt prawny, który podlega kontroli legalności, z tą różnicą, że mogą to uczynić tylko w celu ochrony swoich prerogatyw
- **Wskazanie prerogatywy**, która ma być chroniona oraz wskazanie **sposoby w jaki ta prerogatywa została naruszona**

Prerogatywa – kompetencja, uprawnienie lub interes prawny

Podmioty nieuprzywilejowane

- Muszą wskazać swoje *locus standi*, interes prawny w stwierdzeniu nieważności zaskarżonego aktu
- Osoby fizyczne i prawne mogą złożyć skargę o stwierdzenie nieważności:
 1. Aktów, których są adresatami
 2. Innych aktów, które dotyczą ich w sposób bezpośredni i indywidualny
 3. Aktów regulacyjnych, które dotyczą ich bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych

Akty, których osoby fizyczne lub prawne są adresatami

- Decyzje indywidualne skierowane do tych osób (są wiążące)
- Status adresata wystarczy aby przyjąć że dana osoba ma interes prawny

Akty, które dotyczą osób fizycznych i prawnych w sposób bezpośredni i indywidualny

DOTYCZY BEZPOŚREDNIO – wywiera wpływ na sytuację prawną i interes prawny jednostki bez pośrednictwa innego aktu wykonawczego, chyba że władze państwa członkowskiego nie miały żadnej swobody przy wydawaniu aktu wykonawczego, także gdy podczas uchwalania decyzji – nawet jeśli państwu pozostawiona jest swoboda działania – jest pewne, że państwo ją zastosuje i wykona

DOTYCZY INDYWIDUALNIE – dotyczy pewnych podmiotów z powodu pewnych cech, które są dla nich charakterystyczne lub ze względu na okoliczności, w których te osoby są odróżniane od wszystkich innych osób i z powodu tych czynników wyróżnia ich indywidualnie – tak jak osoby, do których decyzja została skierowana

PRZESŁANKI NIEWAZNOŚCI

1. Brak kompetencji- bezwzględna przesłanka procesowa

- Przekroczenie uprawnień – wykonywanie kompetencji , które nie należą do UE lub należą do innych instytucji UE

2. Naruszenie istotnych wymogów proceduralnych - bezwzględna przesłanka procesowa; np.:

- Niedopełnienie obowiązku konsultacji, gdy konsultacja jest wymagana
- Wybór niewłaściwej procedury
- Nieopublikowanie aktu we właściwym oranie promulgacyjnym UE

3. Naruszenie Traktatów lub jakiejkolwiek reguły prawnej związanej z ich stosowaniem – tylko na wniosek strony

- Błędna wykładnia
- Nieprawidłowe zastosowanie

4. Nadużycie władzy – tylko na wniosek strony

SKUTEK STWIERDZENIA NIEWAŻNOSCI

Zasadna skarga → **ogłoszenie zaskarżonego aktu jako nieważnego** tj. prawnie nieistniejącego, niewywołującego żadnego, nawet tymczasowego, skutku prawnego

- Skutek *erga omnes*
- Skutek *ex tunc*

Przy czym akt prawny, nawet wadliwy korzysta z domniemania legalności aż do momentu uprawomocnienia się wyroku TS UE

SKARGA NA BEZCZYNNOŚĆ

stwierdzenie istnienia **bezprawnego**
zaniechania instytucji, organu lub jednostki
organizacyjnej Unii **polegającej na**
niewydaniu aktu prawnego

Zaskarżana bezczynność musi:

1. być bezprawna (zawiniona)/ trzeba udowodnić, że organ miał obowiązek działania,
2. polegać na niewydaniu aktu prawnego (co do zasady wiążącego prawnie)

Akt pośredni może być przedmiotem skargi wyłącznie wyjątkowo, w razie gdy dany akt jest aktem przygotowawczym stanowiącym przesłankę, niezbędną do przeprowadzenia postępowania, które ma zakończyć się aktem definitywnym i wiążącym prawnie.

PODMIOTY

- **POZWANY** → Parlament Europejski, Rada, Rada Europejska, EBC, Komisja oraz organy i jednostki organizacyjne
- **SKARŻĄCY:**
 - Państwa członkowskie oraz instytucje UE
 - Osoby fizyczne i prawne

PODMIOTY UPRZYWILEJOWANE

- Mogą wniesc skargę na każdą bezprawną beczynność innej instytucji, organu bądź jednostki organizacyjnej
- Brak ograniczeń dotyczących aktów prawnych tak jak w art. 263 TFUE
- Nie muszą wykazać swojego interesu prawnego

PODMIOTY NIEUPRZYWILEJOWANE

- Muszą wykazać swój interes prawny
- Co do zasady mogą wyłącznie powoływać się na brak wydanej decyzji (skierowanych do nich lub osób trzecich)

PODMIOTY NIEUPRZYWILEJOWANE

Skarga dopuszczalna, gdy:

1. Przedmiotem skargi jest **bezprawne zaniechanie wydania aktu mającego wywołać wiążące skutki prawne**, które mogą naruszać jej interesy, zmieniając znacząco jej sytuację prawną
2. Akt, jeżeli zostałby wydany dotyczyłby skarżącego w sposób **bezpośredni i indywidualny**
3. **Nie służy obejściu przepisów Traktatu**, w szczególności kontroli legalności środków prawnych, których skarżący nie mógłby z jakiegoś powodu wzruszyć w trybie skargi o stwierdzenie nieważności

Formuła 2 + 2

Orzeczenie TS UE :

- Charakter deklaratoryjny
- Stwierdzenie o bezprawnej czynności zobowiązują odpowiedni organ do podjęcia niezbędnych środków zapewniających wykonanie wyroku

SKARGA ODSZKODOWAWCZA

→ **ODPOWIEDZIALNOSC UMOWNA** – wynika z tytułu kontraktów zawartych przez Unię

→ **ODPOWIEDZIALNOSC DELIKTOWA**
(pozaumowna) – za delikty popełnione przez Unię

ODPOWIEDZIALNOSC POZAUMOWNA

Dotyczy żądania naprawienia szkody wynikającej z bezprawnego aktu lub działania, które może być przypisane instytucji lub pracownikowi Unii

dochodzenie odškodowania nie jest konieczne związane z uprzednim uznaniem środka za bezprawny w innym postępowaniu

Reguła 5 lat

PRZESŁANKI ODPOWIEDZIALNOSCI POZAUMOWNEJ

Unia **powinna naprawić szkody** zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla państw członkowskich za szkody wyrządzone przez jej

- **instytucje** lub
- **pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.**

PRZESŁANKI ODPOWIEDZIALNOSCI POZAUMOWNEJ

Przesłanki:

- 1. Bezprawność działania zarzucanego instytucjom,**
- 2. Rzeczywistego charakteru szkody**
- 3. Istnienia związku przyczynowego między zarzucanym działaniem a powołaną szkodą**

ODPOWIEDZIALNOSC POZAUMOWNA

1. **Za akty o administracyjne** (bezprawność działania lub zaniechania) – decyzje indywidualne
2. **Za akty prawodawcze** (bezprawność legislacyjna/normatywna) – rozporządzenia, decyzje o zasięgu ogólnym
→ **wystarczająco istotne naruszenie przepisy prawa mającego na celu ustanowienie uprawnień na korzyść jednostek**

PYTANIE PREJUDYCJALNE

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

→ Na wniosek sądów Państw Członkowskich, które zwracają się o rozpatrzenie kwestii wstępnej

→ Trybunał:

- **Dokonuje wykładni prawa Unii** (zarówno prawa pierwotnego jak i prawa wtórnego)
- **Orzeka w przedmiocie jego ważności** (w zakresie aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii)

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE – przyspieszone postępowanie

Obowiązek TS UE szybkiego postępowania w sprawach dotyczących osób pozbawionych wolności

Regulamin postępowania przed Trybunałem:

- 1. Art. 105 – tryb przyspieszony**
- 2. Art. 107 – art. 114 – tryb pilny**

ODEŚLANIE PREJUDYCJALNE

tryb przyspieszony

§ 1. Na wniosek sądu odsyłającego lub w wyjątkowych przypadkach z urzędu, jeżeli charakter sprawy wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia, prezes Trybunału może postanowić, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, o rozpatrzeniu odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym, stanowiącym odstępstwo od przepisów niniejszego regulaminu

§ 2. W takim przypadku prezes natychmiast wyznacza datę rozprawy, o której podmioty określone w art. 23 statutu informuje się jednocześnie z doręczeniem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

(...)

§ 5. Trybunał orzeka po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego.

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

tryb pilny

- Dotyczy Przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (tytuł V w III części TFUE)
- Możliwość pominięcia pisemnego etapu postępowania

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

akty podlegające kontroli

- I. Wykładnia prawa pierwotnego
- II. Wykładnia i ważność prawa pochodnego (w tym zalecenia, umowy międzynarodowe zawierane przez UE)

WYJĄTEK: brak właściwości do orzeczenia z zakresu pytania prejudycjalnego wniesionego przez sąd nowego państwa członkowskiego, jeśli stan faktyczny sporu miał miejsce przed przystąpieniem tego państwa do UE

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pojęcie sadu państwa członkowskiego

PYTANIE PREJUDYCJALNE:

→ Może złożyć sąd krajowy

→ Musi złożyć sąd krajowy, którego
orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pojęcie sadu państwa członkowskiego

Aby rozstrzygnąć czy dany organ ma charakter sądu w rozumieniu art. 267 TFUE, Trybunał bierze pod uwagę:

- I. Podstawę prawną organu
- II. Jego stały charakter
- III. Obligatoryjny charakter jego jurysdykcji
- IV. Kontradyktoryjność postępowania
- V. Stosowanie przez organ przepisów prawa
- VI. Niezawisłość

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pojęcie sadu państwa członkowskiego

Sądami w rozumieniu prawa Unii są przede wszystkim wszystkie organy państwowe, ale mogą być również uznane za sądy organy niepaństwowe, którym powierzono wykonywanie funkcji państwowych np.

- komisje dyscyplinarne tworzone przez stowarzyszenia,
- organizacje zawodowe
- izby gospodarcze,

pod warunkiem, że rozstrzygają o prawach i obowiązkach jednostek.

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pojęcie sadu państwa członkowskiego

Cech sądów określone przez Trybunał:

1. Organy wykonujące **funkcje orzecznicze**
2. Działające na podstawie **ustawy**, a nie tylko umowy stron,
3. Rozstrzygające **spory** między stronami,
4. Funkcjonujące w sposób **stały**
5. Ich orzecznictwo jest **obowiązkowe**
6. Orzekają na **podstawie prawa**
- 7. Niezależne** w orzekaniu

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pojęcie sadu państwa członkowskiego

Sądami w rozumieniu prawa Unii są przede wszystkim wszystkie organy państwowe, ale mogą być również uznane za sądy organy niepaństwowe, którym powierzono wykonywanie funkcji państwowych np.

- komisje dyscyplinarne tworzone przez stowarzyszenia,
- organizacje zawodowe
- izby gospodarcze,

pod warunkiem, że rozstrzygają o prawach i obowiązkach jednostek.

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

treść i forma pytania

- **ocena sądu krajowego** o niezbędności decyzji Trybunału w kwestii wykładni lub ważności prawa Unii dla wydania wyroku
- **forma** zwrócenia się do Trybunału **uzależniona od prawa krajowego dotyczącego postępowania**
- **obowiązek zawieszenia postępowania** na okres trwania postępowania przed Trybunałem (forma zwrócenia się do Trybunału przez sąd krajowy powinna skutkować zawieszeniem)

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

tresc i forma pytania

Nota informacyjna dotycząca składania przez sądy krajowe wniosków o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym:

1. Sąd krajowy najlepiej może ocenic na którym etapie postępowania przekazać sprawę do Trybunału (ale ważne jest aby sąd krajowy mógł określić stan faktyczny i prawny sprawy)
2. Przekazanie sprawy po wysłuchaniu obydwu stron
3. Orzeczenie przekładające pytanie prejudycjalne może być wydane w dowolnej formie przewidzianej przez prawo krajowe dla kwestii incydentalnych

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

tresc i forma pytania

Trybunał :

- I. Zastrzega sobie kompetencję do badania czy dopuszczalne jest wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**
- II. Nie ma obowiązku udzielenia odpowiedzi na wszystkie przedstawione mu pytania ani zachowanie ich kolejności**
(pytanie zadane w niewłaściwy sposób może przeformułować)

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

obowiązek sądu, którego orzeczenie nie podlegają
zaskarżeniu

TEORIA ABSTRAKCYJNA → sądy ostatniej instancji a
także sądy najwyższe

TEORIA KONKRETNA → sądy, które w danej sprawie
orzekają w ostatniej instancji

ODEŚLANIE PREJUDYCJALNE

obowiązek sądu, którego orzeczenie nie podlegają
zaskarżeniu

Obowiązek wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przez sąd, którego orzeczenie nie podlega zaskarżeniu **nie pozwala sądowi krajowego na dokonanie jakiegokolwiek oceny zasadności podniesionego pytania**

Obowiązek ten występuje:

→Gdy takie pytanie jest podniesione

→Z urzędu w razie takiej konieczności

**OBOWIAZEK ODEŚLANIA POWSTAJE, GDY SĄD KRAJOWY STWIERDZI, ŻE
ODWOŁANIA SIĘ DO PRAWA UNII JEST KONIECZNE W CELU
ROZSTRZYGNIĘCIA ZAWISLEGO PRZED NIM SPORU**

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

obowiązek sądu, którego orzeczenie nie podlegają
zaskarżeniu - OGRANICZENIA

I. DOKTRYNA SPRAWY WYJAŚNIONEJ (*acte éclairé*)

II. DOKTRYNA SPRAWY OCZYWISTEJ (*acte clair*)

*Zastosowanie również do sądów, których orzeczenia są
zaskarżalne*

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

obowiązek sądu, którego orzeczenie nie podlegają zaskarżeniu

Sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa krajowego, jest zobowiązany – w przypadku, gdy **stwierdza że odwołanie się do prawa Unii jest konieczne w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu** – do spełnienia swojego obowiązku przedłożenia pytania, chyba że stwierdził on, że:

1. **Trybunał orzekał już w tej kwestii**, a jakkolwiek nowy kontekst nie rodzi poważnych wątpliwości co do możliwości stosowania jego wcześniejszego orzecznictwa
2. **Właściwa wykładnia danego przepisu jest oczywista** – sytuację taką ocenia się zgodnie z właściwościami prawa Unii, szczególnymi trudnościami jego wykładni oraz niebezpieczeństwem wydania odmiennych orzeczeń w Unii

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

pytanie dotyczące ważności aktów prawa wtórnego

Niedopuszczalne, jeśli strona w postępowaniu głównym miała możliwość złożenia skargi o stwierdzenie nieważności (art. 263 TFUE) a z tego prawa nie skorzystała

Dotyczy w szczególności przypadku, gdy dany podmiot nie mógł dochodzić swoich roszczeń w trybie skargi o stwierdzenie nieważności

ODESŁANIE PREJUDYCJALNE

skutki

Wiąże sąd krajowy sprawie, w której sąd zwrócił się z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału, **jak również inne sądy rozpatrujące tą sprawę w toku instancji**

Orzeczenie o nieważność aktu w trybie prejudycjalnym zobowiązuje podmiot, który dany akt wydał, do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału → **brak skutku *erga omnes***

OPINIA O ZGODNOŚCI UMOWY MIĘDZYNARODOWEJ Z TRAKTATAMI

OPINIA O ZGODNOŚCI UMOWY MIĘDZYNARODOWEJ Z TRAKTATAMI

Prewencyjna kontrola legalności w trybie niespornym

Art. 218 TFUE – „Państwo członkowskie, Parlament Europejski, Rada lub Komisja mogą uzyskać opinię Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy międzynarodowej z Traktatami”

Kontrola dotyczy zarówno merytorycznej treści umowy, jak i kompetencji Unii lub jej instytucji do jej zawarcia.

KLAUZULA ARBITRAŻOWA

KLAUZULA ARBITRAŻOWA

Rozstrzygnięcie Trybunału na podstawie art. 272
TFUE zbliża go do systemu arbitrażu
międzynarodowego

Trybunał właściwy do orzekania na mocy klauzuli
arbitrażowej umieszczonej w **umowie prawa
publicznego lub prywatnego, zawartej przez UE lub
w jej imieniu** (również dotyczącej funkcjonariuszy
UE → **możliwość wniesienia skargi przez jednostkę**)

KLAUZULA SĄDOWA

KLAUZULA SĄDOWA

art. 273 TFUE – Trybunał jest właściwy do orzekania **w każdym sporze między Państwami Członkowskimi, związanym z przedmiotem niniejszego Traktatu, jeśli spór ten jest mu przedłożony na mocy **kompromisu****